

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 1987 z późn. zm.) sejmik województwa uchwała wojewódzki plan gospodarki odpadami opracowany przez zarząd województwa.

Nowelizacja ustawy o odpadach wprowadzona ustawą z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 122) zobligowała sejmiki województw w art. 5 do aktualizacji i uchwalenia wojewódzkich planów gospodarki odpadami z uwzględnieniem zmian wynikających z ww. ustawy, w szczególności w zakresie planów inwestycyjnych będących załącznikiem do wspomnianego planu wojewódzkiego. Zgodnie bowiem z art. 35 ust. 9 znowelizowanej ustawy o odpadach, warunkiem dopuszczalności finansowania inwestycji dotyczących odpadów komunalnych, w tym odpadów budowlanych i rozbiórkowych, w zakresie zapobiegania powstawaniu tych odpadów oraz w zakresie gospodarowania tymi odpadami, ze środków Unii Europejskiej lub funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej jest ujęcie ich w planie inwestycyjnym.

Dotychczasowe przepisy nie przewidywały wyodrębnionego planu inwestycyjnego w ramach wojewódzkich planów gospodarki odpadami. Stąd też, Minister Środowiska zgodnie z dyspozycją wynikającą z art. 40 pkt 1 ustawy o odpadach określił w drodze rozporządzenia z dnia 1 lipca 2015 r. sposób i formę sporządzania wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz wzór planu inwestycyjnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1016). Zatem, zgodnie z ww. rozporządzeniem plan inwestycyjny, który stanowi załącznik do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, zawiera informacje o istniejących instalacjach, w których są przetwarzane odpady komunalne, o strumieniu odpadów komunalnych, planowanych inwestycjach do rozbudowy/modernizacji oraz planowanych nowych inwestycjach, a także inwestycjach polegających na rekultywacji składowisk odpadów komunalnych oraz harmonogram realizacji wszystkich inwestycji wraz z kosztami i źródłami finansowania.

Spółka Atmoterm S.A. zgodnie z umową opracowała projekt „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016 - 2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028”. Dokument opisuje aktualną gospodarkę odpadami w województwie i stanowi podstawę do ustalenia harmonogramu wykonania poszczególnych działań mających na celu wywiązanie się z obowiązków w zakresie gospodarowania odpadami nałożonych przez Unię Europejską oraz do kwalifikowania poszczególnych zadań do wsparcia finansowego. Projekt „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016 - 2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028” zawiera następujące załączniki:

1. Plan inwestycyjny.
2. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa opolskiego.
3. Prognoza oddziaływania na środowisko „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016 - 2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028”. Załączniki stanowią integralną część ww. dokumentu.

W ramach prac nad projektem „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028” (dalej: WPGO 2016) wraz z załącznikami, w tym Planu Inwestycyjnego, przeprowadzono wymaganą prawem procedurę oceny strategicznej, o której mowa w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.). W tym celu, opracowano Prognozę oddziaływania na środowisko Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028”, której zakres został uzgodniony odpowiednio z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Opolu. Zapewniono zgodnie z przepisami możliwość udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu poprzez podanie do publicznej wiadomości informację o:

- 1) przystąpieniu do opracowywania projektu dokumentu i o jego przedmiocie;
- 2) możliwościach zapoznania się z jego treścią oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu;
- 3) możliwości składania uwag i wniosków;
- 4) sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie co najmniej 21-dniowy termin ich składania;
- 5) organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków.

W ramach wspomnianej oceny strategicznej uzyskano do projektu WPGO 2016 pozytywne opinie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Zebrane w trakcie udziału społeczeństwa uwagi i wnioski do projektu WPGO 2016 zostały ujęte w dołączonym do dokumentu uzasadnieniu zawierającym informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Zgodnie z wymaganą procedurą wynikającą z przepisów ustawy o odpadach, projekt WPGO 2016 został zaopiniowany przez organy wykonawcze gmin z obszaru województwa, niebędących członkami związków międzygminnych oraz organy wykonawcze związków międzygminnych, a w zakresie związanym z ochroną wód – przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej. Wymienione organy przedstawiły swoje opinie, w których zgłosiły także pewne uwagi i wnioski, co do treści Planu, które po przeanalizowaniu ich zasadności, w przeważającej większości zostały uwzględnione w dokumencie.

Po zaopiniowaniu projektu WPGO 2016 przez ww. organy, zgodnie z art. 36 ust. 5 ustawy o odpadach, projekt planu został przekazany do zaopiniowania, a projekt planu inwestycyjnego, do uzgodnienia Ministrowi Środowiska. Przedmiotowy projekt „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028” został ostatecznie zaopiniowany pozytywnie przez Ministra Środowiska, a plan inwestycyjny stanowiący załącznik do WPGO 2016 uzgodniony pismem z dnia 13 lutego 2017 r. nr DGO-V.4050.31.2016.KR.

Zaktualizowany WPGO 2016 wraz z Planem Inwestycyjnym przedstawia działania, w szczególności planowane inwestycje w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi zawarte w Planie Inwestycyjnym, zmierzające do utworzenia w województwie opolskim nowoczesnego i skutecznego systemu gospodarowania odpadami, w tym odpadami komunalnymi, zgodnego z zapisami Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 uchwalonego przez Radę Ministrów uchwałą nr 88 z dnia 1 lipca 2016 r. (M.P. z 2016 r. poz. 784).

WPGO 2016 obejmuje pełen zakres informacji dotyczących głównych rodzajów odpadów powstających w województwie opolskim, a w szczególności odpadów niebezpiecznych, komunalnych oraz innych rodzajów odpadów z różnych dziedzin gospodarki.

Na podstawie analizy gospodarki odpadami dla województwa opolskiego przyjęto cele krótko- i długookresowe, których realizacja poprawi cały system gospodarowania odpadami na terenie województwa. Stąd też, Plan w celach krótkoterminowych obejmuje sześcioletni okres planowania tj. lata 2016 do 2022, a w celach długookresowych kolejne 6 lat do roku 2028.

Dokument uwzględnia zgłoszone, planowane działania inwestycyjne z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie województwa opolskiego. Zaproponowane rozwiązania systemu dla województwa opolskiego oraz sprawne i efektywne zarządzanie pozwolą na:

- uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- wzmocnienie selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła” tj. w miejscu ich powstawania,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji, kierowanych do składowania,
- zwiększenie liczby nowoczesnych instalacji do odzysku, recyklingu oraz unieszkodliwiania odpadów komunalnych w sposób inny niż składowanie odpadów,
- całkowite wyeliminowanie instalacji niespełniających wymagań ochrony środowiska,
- prowadzenie właściwego sposobu monitorowania postępowania z odpadami komunalnymi zarówno przez właścicieli nieruchomości, jak i prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości,
- zmniejszenie dodatkowych zagrożeń dla środowiska wynikających z transportu odpadów komunalnych z miejsc ich powstania do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania, przez podział województwa na regiony gospodarki odpadami, w ramach których prowadzone będą wszelkie czynności związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

Głównym celem aktualizacji WPGO jest zapewnienie wymaganej sieci instancji do przetwarzania odpadów, udoskonalenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi w województwie opolskim (m.in. w zakresie odbioru i zbiórki), który będzie umożliwiał realizację wymogów prawnych w zakresie

zapobiegania powstawania odpadów, skierowania strumienia odpadów do przetwarzania, a tym samym wpłynie na ograniczenie masy składowanych odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji.

Plan zawiera wymagane informacje o województwie opolskim, analizę istniejącego stanu gospodarki odpadami w tym: rodzaje, ilości i źródła powstawania odpadów, środki służące zapobieganiu powstawaniu odpadów, rodzaje i ilości odpadów poddane poszczególnym procesom odzysku i unieszkodliwiania, istniejące systemy gospodarki odpadami (w tym związki i porozumienia międzygminne), rodzaje, rozmieszczenie i moce przerobowe instalacji do przetwarzania odpadów, identyfikację problemów w zakresie gospodarki odpadami. W części dotyczącej prognozowanych zmian w zakresie gospodarki odpadami uwzględnia wpływ zmian demograficznych i gospodarczych na ilość i rodzaj odpadów wytwarzanych w województwie.

Zaproponowany w WPGO 2016 system gospodarki odpadami przedstawia charakterystykę regionów gospodarki odpadami komunalnymi wraz ze szczegółowym harmonogramem realizacji działań oraz wskazuje parametry do monitorowania i zarządzania środowiskiem. Integralną częścią Planu jest załącznik w postaci Planu Inwestycyjnego, który zawiera informacje na temat poszczególnych inwestycji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

WPGO 2016 wskazuje cele do osiągnięcia dla poszczególnych rodzajów odpadów, działania konieczne do realizacji tych celów oraz przedstawia ogólny zarys funkcjonowania całego systemu na terenie województwa opolskiego.

Zaproponowany system gospodarki odpadami komunalnymi uwzględnia zasadę zrównoważonego rozwoju, która w zakresie gospodarki odpadami wynika z unijnych dokumentów kierunkowych tj. programów i strategii. Do najistotniejszych należą wdrożenie przepisów dotyczących programów zapobiegania powstawaniu odpadów wynikających z dyrektywy ramowej o odpadach, propagowania ponownego użycia, następnie poddawania odpadów odzyskowi, w tym recyklingowi, aby w konsekwencji ograniczać masę odpadów trafiających na składowiska odpadów.

Celem wprowadzanych modyfikacji obecnie funkcjonującego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w województwie opolskim jest:

- wprowadzenie systemu opartego na hierarchii postępowania z odpadami,
- udoskonalanie systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w celu zwiększenia jej efektywności,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska odpadów,
- zwiększenie liczby nowoczesnych instalacji do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania odpadów komunalnych w sposób inny niż składowanie,
- całkowite wyeliminowanie nielegalnych praktyk składowania odpadów,
- prowadzenie właściwego, efektywnego sposobu monitorowania postępowania z odpadami komunalnymi.

Przyjęta w WPGO 2016 hierarchia postępowania z odpadami, na której zgodnie z wymaganiami unijnymi powinien opierać się system gospodarowania odpadami, wskazuje składowanie odpadów jako najmniej pożądaną metodę ich zagospodarowania.

W Planie wskazano niezbędne inwestycje związane z gospodarką odpadami komunalnymi, które mają zostać zrealizowane do roku 2022. Wynikają one z przyjętego systemu opartego na regionalizacji gospodarki odpadami komunalnymi. Oznacza to, że dla zredukowania ilości odpadów komunalnych oraz ich właściwego zagospodarowania, województwo opolskie zostało podzielone na 4 regiony gospodarki odpadami komunalnymi. W skład każdego z regionów wchodzi od kilkunastu do kilkudziesięciu gmin. Dodatkowo, w myśl art. 35 ust. 5a ustawy o odpadach, który wskazuje na możliwość objęcia regionem gospodarki odpadami komunalnymi sąsiadujące ze sobą gminy z różnych województw, jeżeli przewidują to wojewódzkie plany gospodarki odpadami tych województw, WPGO 2016 objął swym zakresem gminy sąsiadujące z województwa dolnośląskiego (Stronie Śląskie, Złoty Stok, Kamieniec Ząbkowicki) i śląskiego (Pietrowice Wielkie). Natomiast, w oparciu o wskazane regulacje prawne, część gmin województwa opolskiego została objęta regionami gospodarki odpadami komunalnymi w ramach odpowiednio planu dla województwa dolnośląskiego (Brzeg (m.), Lubsza, Skarbimierz) i śląskiego (Bierawa).

Zgodnie z zaproponowanym podziałem województwa opolskiego, zmieszane odpady komunalne, selektywnie zebrane odpady zielone i inne bioodpady, pozostałości po przetwarzaniu odpadów

komunalnych przeznaczone do składowania będą przetwarzane w ramach 4 regionach gospodarki odpadami komunalnymi: centralnego, północnego, południowo-wschodniego i południowo-zachodniego. Na obszarze każdego z regionów wskazano istniejące i planowane do rozbudowy instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych spełniające kryteria określone dla regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, przez które - zgodnie z definicją zawartą w art. 35 ust. 6 ustawy o odpadach - rozumie się zakłady zagospodarowania odpadów, o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego co najmniej przez 120 tys. mieszkańców, spełniające wymagania najlepszej dostępnej techniki, o której mowa w art. 207 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, lub technologii, o której mowa w art. 143 tej ustawy, w tym wykorzystujące nowe dostępne technologie przetwarzania odpadów lub zapewniające:

- a) mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielenie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku - (MBP), lub
- b) przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniających wymagania określone w przepisach odrębnych, lub materiału po procesie kompostowania lub fermentacji dopuszczonego do odzysku w procesie odzysku R10, spełniającego wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 30 ust. 4 - (kompostownia), lub
- c) składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych – (składowisko).

W myśl art. 20 ust. 7 i 8 zakazuje się przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania poza regionem gospodarki odpadami komunalnymi, na którym zostały wytworzone oraz przywozu ww. odpadów na obszar regionu gospodarki odpadami komunalnymi wytworzonych poza nim. Jedyne wyjątek, przewidziany w art. 20 ust. 9 ustawy, dotyczy sytuacji gdy do zastępczej obsługi regionu gospodarki odpadami komunalnymi wyznaczono instalacje w innym regionie. Wprowadzenie w województwie opolskiego zaproponowanego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w regionach gospodarki odpadami w województwie opolskim przyczyni się do osiągnięcia wymaganych poziomów odzysku i recyklingu poszczególnych frakcji odpadów komunalnych - do czego obliguje gminy ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250 z późn. zm.) oraz znaczącego ograniczenia składowania odpadów, w tym również składowania odpadów ulegających biodegradacji.

Zaproponowany system opiera się na założeniu, że zmieszane odpady komunalne po uwzględnieniu selektywnej zbiórki „u źródła” tj. w miejscu ich wytwarzania, powinny trafić do przetwarzania w regionalnych instalacjach do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK). W każdym z wyznaczonych w planie regionów gospodarki odpadami komunalnymi dotychczas stosowaną metodą przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych jest ich mechaniczno-biologiczne przetwarzanie (MBP), co pozwala zachować wymaganą prawem hierarchię postępowania z odpadami komunalnymi.

Biorąc pod uwagę konieczność domknięcia systemu w planie przewidziano także element termicznego przekształcania odpadów powstałych po przetworzeniu odpadów komunalnych. W tym celu w WPGO 2016 wskazano istniejące i eksploatowane cementownie, jako instalacje do termicznego przekształcania odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych (ITPOK) przy zachowaniu, że udział masy termicznie przekształcanych odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych w stosunku do wytwarzanych odpadów komunalnych w województwie nie może przekraczać 30%. Niniejszy warunek wynika z zapisów Krajowego planu gospodarki odpadami 2022.

WPGO 2016 poza zagadnieniami dotyczącymi systemu gospodarki odpadami komunalnymi, zawiera analizę stanu aktualnego w województwie opolskim także w zakresie odpadów innych niż komunalne (tj. pochodzących z działalności gospodarczej), a w szczególności informacje dotyczące rodzaju, ilości i źródeł ich powstawania, środków służących zapobieganiu powstawaniu tych odpadów i oceny ich użyteczności, rodzajów i ilości odpadów poddawanych poszczególnym procesom odzysku, w tym

w instalacjach położonych poza terytorium kraju, rodzajów i ilości odpadów poddawanych poszczególnym procesom unieszkodliwiania, w tym w instalacjach położonych poza terytorium kraju, istniejących systemów gospodarowania odpadami, w tym zbierania odpadów z uwzględnieniem działań międzygminnych, rodzajów, rozmieszczenia i mocy przerobowych istniejących instalacji do przetwarzania odpadów, w tym olejów odpadowych i innych odpadów niebezpiecznych, a w szczególności odpadów zawierających azbest, PCB oraz przeterminowanych środków ochrony roślin, identyfikacji problemów w zakresie gospodarki odpadami, przy uwzględnieniu przy uwzględnieniu różnorodnych czynników geograficzno-gospodarczych, ocenę potrzeb tworzenia nowych lub zmiany istniejących systemów zbierania odpadów oraz budowy niezbędnej infrastruktury służącej zagospodarowaniu odpadów.

Dla wszystkich rodzajów odpadów określono kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami podejmowane dla osiągnięcia wyznaczonych celów.

Przedstawiono harmonogram realizacji zadań w zakresie gospodarki odpadami, które są niezbędne do wdrożenia poprawnego systemu gospodarki odpadami w województwie opolskim. Kwestie monitorowania tych działań w zakresie sprawozdawczości oparto na wskaźnikach, które zostały dopasowane tak, aby analizować stan gospodarki odpadami w województwie.

Opracowanie „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028” wraz z załącznikami, w tym Planu Inwestycyjnego jest spełnieniem wymogów formalnych w zakresie opracowywania planów gospodarki odpadami wynikających z obowiązujących przepisów prawa.